

Jubileum

Fråds i frugt

Med et varieret udvalg af frugttræer i haven kan man frådse i frugt en stor del af året. Fra kirsebær og blommer modner midt på sommeren til de sidste æbler fra lageret er spist efter jul.

Frugt skal plukkes, når den er moden. Hverken før eller siden. Når frugten slipper træet ved et let drej, er den spisemoden. Lad nedfaldsfrugten ligge til dyrene og sørg for at bringe høsten i hus til tiden.

De fleste frugter bør spises med det samme, hvis de ikke syltes eller henkoges til vinterbrug. Det er både sundt og lækkert at spise masser af hjemmeavlet frugt. Frugten smager vel allerbedst, når den spises direkte fra træet under en pause i havearbejdet. Men frugt er altid et herligt mellemmåltid på arbejdet eller i skolen og en god snack i madpakken.

En fristende frugtskål på hjørnet af køkkenbordet er kendt for at øge forbruget betragteligt. Mon ikke det samme kunne gælde på kontoret?

En del æblesorter egner sig til lagring. Det er især de sorter, der modner sent, der bevarer deres gode smag og sprødhed på lageret.

- Æbler til lagring skal behandles lige så forsigtigt som æg.
- Frugt til lagring, skal være hel og fejlfri uden sygdomssymptomer eller stødpletter.
- Æblerne opbevares ved cirka fire grader, høj luftfugtighed og god luftcirkulation. Tremmekasser placeret bagerst i en carport giver ideelle lagerforhold.

Frugttræer til pynt og nytte

Lækker, frisk og sund frugt lige uden for hovedøren er en god grund til at plante frugttræer i haven. Men der er mange andre gode grunde. Frugttræer er ikke bare nyttige men også dekorative træer.

- De blomstrer overdådigt i blomstringsperioden tidligt på foråret.
- De er kønne, velformede træer med en god størrelse.
- Og når de modnende frugter svulmer og lover godt for den kommende høst, har frugttræerne igen en

sikker plads blandt havens kønneste træer.

Plant frugttræer i haven til glæde for hele familien. Ikke mindst børnene elsker at plukke frugt og gnaske den sunde slik i sig i rigelige mængder. Desuden udvikler mange frugttræer sig til eminente klatretræer.

Havens dyre- og fugleliv har også stor fornøjelse af frugttræerne, der som regel sætter rigelig frugt til at dele af. Nedfaldsfrugt og de frugter, der bliver siddende på grenene hen på vinteren, er værdifuld føde for dyrelivet i den kolde tid.

Plant & plej dine FRUGT TRÆER

www.frugtogprydtraeklubben.dk

Copyright: www.grafiskproduktion.dk

plantning pasning høst

Herrepære

Vælg rigtigt

Når der skal vælges frugttræer til haven, kommer smagen i første række. Nogle foretrækker pærer frem for æbler, andre blomster frem for kirsebær. Nogle er så heldige at have plads til det hele.

Men æbler er ikke bare æbler og pærer ikke bare pærer. Der er mange sorter at vælge imellem, og de smager vidt forskelligt. Man må smage sig frem og finde sin favorit, før man planter. Næsten lige så vigtigt som smagen er træets sundhed. Man får ikke meget fornøjelse af et træ, der angribes af alverdens sygdomme, om frugten så er nok så god på papiret. Nogle frugtsorter er meget vanskelige at dyrke i haven og af den grund også vanskelige at købe som træer.

Frugttræet skal passe til voksestedets jordbund og pladsforhold. Frugttræer er podet på en grundstamme, der sammen med sorten bestemmer træets vækstkraft.

Frugtsorter som anbefales

Æble sorter	Pære sorter	Blomme sorter	Kirsebær sorter
Aroma Discovery Filippa Guldborg Holsteiner Cox James Grieve Redfree Rød Ananas Topaz	Colorée Comice Concorde Conference Herrepære	Czar Ive Jubileum Opal Rivers Early- Prolific Victoria	Lapins Merton Glory Stella Sunburst Van

- Spørg efter et træ på svagt-voksende grundstamme, hvis pladsen er trang, eller træet skal espalieres.
- Spørg efter en kraftigtvoksende grundstamme, hvis træet gerne må blive stort og kraftigt.
- Hvis jorden er meget sandet, der hvor frugttræet skal gro, er en kraftigtvoksende grundstamme det bedste valg.

Mange frugttræer er fremmedbestøvere, der kræver et træ af samme art men af en anden sort i nærheden for at sætte frugt. Det er sjældent et problem i villakvarterer, men det kan være værd at undersøge, hvad naboen har, før man vælger sit træ.

Plant rigtigt

Frugttræer er nemme at dyrke, blot jorden ikke er vandlidende. Den bedste frugtudvikling opnås, når de vokser et lyst og solrigt sted, hvor der er god plads til træets udvikling.

Hvis det gamle æbletræ skal fældes, bør det nye ikke plantes samme sted, i hvert fald ikke uden at jorden skiftes ud. Man kan roligt plante blomme eller kirsebær. På samme måde bør man aldrig plante blomme eller kirsebær efter hinanden men gerne æble eller pære efter blomme eller kirsebær.

Frugttræer kan plantes hele året, dog ikke i frostvejr. Efteråret er den mest optimale tid på året.

- De fleste frugttræer sælges som pottede træer med rødderne beskyttet af en plastpotte eller plastpose. Før plantning skal potten/posen fjernes, og rødderne løsnes lidt.
- Plantehullet skal være større end rodklumpen, så rødderne ikke bøjes under plantning.

Det er en god ide at løsne jorden omkring selve plantehullet. Det letter røddernes etablering.

- Træet plantes i samme dybde som hidtil med podestedet over jorden.
- Ryst træet forsigtigt, mens der fyldes løs jord tilbage i hullet.
- Fyld hullet 2/3 op og vand grundigt. Når vandet er trukket ud i jorden, fyldes resten af hullet op, og jorden trædes til.
- Skal træet have en pæl at støtte sig til, skal pælen monteres samtidig med plantningen, så rødderne ikke lider overlast, når pælen bankes i jorden.

Aroma

Pasning og pleje

I det første år efter plantning, skal træet vandes. Vand grundigt med mellemrum frem for hyppig sjatvanding. Rødderne skal søge i dybden, hvor de efterhånden skal kunne finde vand selv. Ukrudt og græs bør fjernes omhyggeligt omkring det unge træ, da de konkurrerer med frugttræet om næringen.

For at sikre træet en god start kan man blande organisk gødning i jorden i forbindelse med plantning.

Æble- og pæretræer udvikler sig bedst, hvis de beskæres, mens blomme- og kirsebærtræer normalt beskæres så lidt som muligt. Beskæring sker for at forme træet og for at sikre optimale lysforhold for frugtudvikling i kronen.

Espaliering er en særlig form for formning af træet.

Espalierede træer fylder meget lidt i haven og giver optimale forhold for frugtudvikling. Træer, der er forberedt til espaliering, er en sikker vej til et smukt og velformet espalier.

De fleste frugttræer dyrkes som kronetræer med tre til fire gennemgående hovedgrene. De første år begrænser beskæringen sig til at skære årsskuddene tilbage for at fremme forgreningen. Egentlig beskæring er først nødvendig, når træet har båret sin første kasse frugt. Nedbinding af æble- og pæretræers grene fremmer frugtsætningen.

Æble- og pæretræer beskæres november til marts, mens kirsebær og blommetræer kun må beskæres, mens der er blade på træerne.